

В Данії вони функціонують при асоціаціях фермерів і представлені Датським аграрним дорадчим центром, який структурно належить до Датської сільськогосподарської ради та підтримується державними програмами¹.

Розвиток Датської сільськогосподарської дорадчої служби здійснюється на основі кооперативного принципу.

Деякі ключові риси Датської дорадчої служби:

- Організація послуг керується та знаходиться у власності користувачів, тобто асоціації фермерів Данії: спілки Датських фермерів та Асоціації, які представляють біля 95% Датських фермерів.

- Організація надання послуг є системою "знизу-вверх". Протилежна система "Зверху-вниз" існує в багатьох країнах, де дорадники працюють на Міністерство сільського господарства та знаходяться в його приміщеннях.

- Система "знизу-вверх" є основою довіри та впевненості в дорадниках зі сторони фермерів.

- Організація послуг не виконує контролюючих та наглядових функцій по відношенню до фермерів.

- Організація послуг складається з двох рівнів: національний центр обслуговує локальні центри, локальні центри обслуговують фермерів.

- Така унікальна структурна організація забезпечує зосередження всієї діяльності та прагнень біля сільськогосподарського дорадництва, навчання та інформаційних послуг, але в той же час не існує ніякої монополії. Це забезпечує високу економічну ефективність.

- Відповідно до вище згаданого, фінансування наданих послуг в основному виходить з оплати послуг користувачами, тобто покриття витрат забезпечується платою фермерів за отримані дорадчі, навчальні та інформаційні послуги. В цілому, Датська с/г дорадча система лише 10% свого бюджету покриває зі сторони державних субсидій.

- Організація послуг є неприбутковою; рівень вартості послуг врівноважений відповідно до реальних витрат.

- Ефективність системи доводиться високою ринковою долею. В Данії ринкова доля складає біля 80% основних дорадчих послуг, таких як 1) фермерська бухгалтерія та ведення рахунків, 2) аналіз ґрунтів, 3) планування полів, добрив та захисту рослин, 4) облік надоїв молока, 5) аналіз фуражу, 6) планування кормів, 7) облік загонів, 8) розробка комп'ютерних програм, та ін.

- Ефективність роботи забезпечується платою користувачів та вільним вибором дорадників для ферми.

Датська модель організації сільськогосподарських дорадчих послуг дуже добре працює в Данії завдяки нашій історичній основі та традиціям. Інші країни вирішили заснувати дорадчу службу або extension службу одна за одною, які є фундаментальне різними моделями².

---

¹ The Danish Agricultural Advisory Centre.

<https://www.landbrugsinfo.dk/Diverse/KA/Sider/Artikel311522151.aspx>.

² Становлення сільськогосподарських дорадчих служб в Україні. -За редакцією Романа Шмідта. Упорядники: Ігор Кравченко та Юрій Кухарук. - К.: 2002.